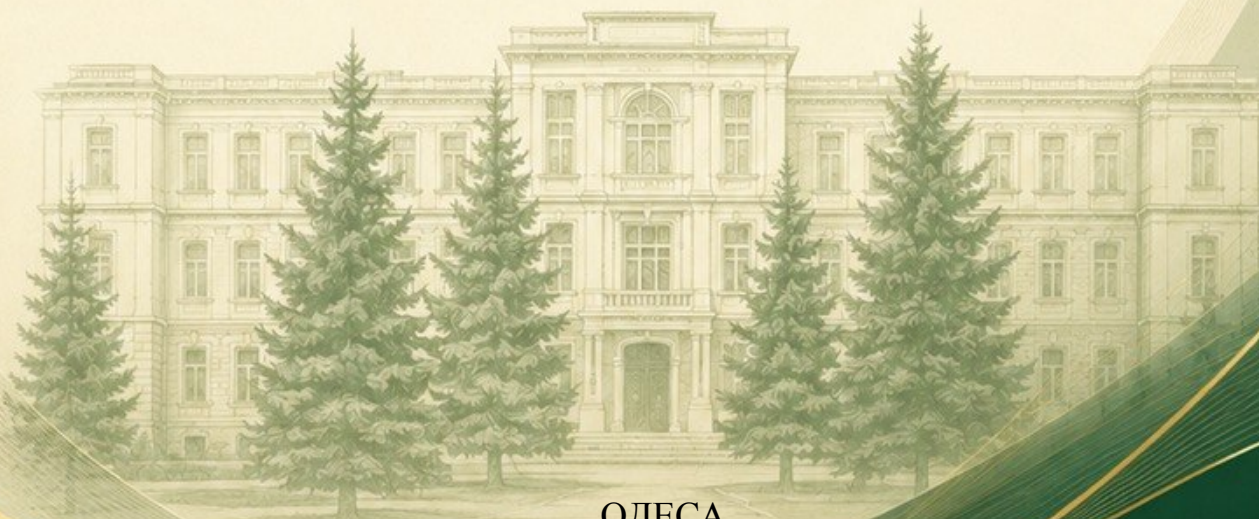

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціальної сфери

«ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ, МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ»

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ КОНФЕРЕНЦІЇ
У МЕЖАХ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПІДВИЩЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЇ (СТАЖУВАННЯ)
6 червня 2026 року*

ОДЕСА

DOI: <https://doi.org/10.24195/Zbarska2026>

УДК: 378:159.955:376.37

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Койчева Тетяна Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, в.о. першого проректора з навчальної та науково-педагогічної роботи.

Листопад Олексій Анатолійович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної педагогіки.

Музиченко Ганна В'ячеславівна – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського.

Соколова Ганна Борисівна – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, директор Навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту та спеціальної освіти.

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління.

Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол №15 від 25 червня 2026 р.)

Рецензенти:

Форосян Ольга Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти.

Литовченко Світлана Віталіївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу освіти дітей з порушеннями сенсорного розвитку, Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України.

«Трансформація освітнього процесу в закладах вищої освіти: інноваційні підходи, методи та технології навчання»: збірник матеріалів конференції у межах всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації (стажування). Одеса : Університет Ушинського, 2026. 167 с.

До збірника увійшли матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції, присвячені актуальним питанням трансформації освітнього процесу в закладах вищої освіти, упровадженню інноваційних підходів, методів і технологій навчання, а також сучасним практикам у спеціальній освіті, логопедії та інклюзивному навчанні.

У представлених матеріалах науковці висвітлюють теоретичні й практичні аспекти модернізації освітнього середовища, розглядають ефективні форми організації навчання у ЗВО, аналізують можливості застосування інноваційних педагогічних технологій та окреслюють сучасні підходи до роботи в умовах спеціальної й інклюзивної освіти.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

при організації навчального процесу з вивчення загальноінженерних дисциплін. // Новітні педагогічні підходи при організації освітнього процесу в українському державному університеті залізничного транспорту, 27-28 листопада 2024 р.: тези доповідей. Харків, 2024. С. 140-141.

ТОРГАН Світлана Петрівна
DOI:<https://doi.org/10.24195/EducationalProcess2026-4>

ЕМОЦІЙНИЙ КАРКАС: РОЛЬ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА У ФОРМУВАННІ РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ ПІДЛІТКІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Анотація

У статті проаналізовано виклики, з якими стикаються сучасні підлітки в умовах війни: від вимушеної ізоляції та труднощів онлайн-навчання до емоційного тиску в неповних сім'ях. Наслідком цих чинників стає не лише зниження навчальної мотивації, а й глибокі прояви посттравматичного стресу. Як дієву відповідь на ці загрози представлено досвід роботи методичного об'єднання класних керівників, де ключовим вектором обрано розвиток емоційного інтелекту (ЕІ).

Особлива увага приділяється системному підходу: емоційне відновлення підлітка починається з психологічної стійкості самого вчителя. Також розкрито механізми підтримки педагогів із різним стажем, наведено практичні кейси успішної трансформації поведінки учнів та обґрунтовано роль «творчого осередку» в класі. Розвиток емоційної грамотності стає тим надійним фундаментом, що дозволяє підліткам зберігати вектор успіху та життєстійкість попри виклики воєнного часу.

Заклади освіти сьогодні — це не просто місце знань, це простір життєстійкості. Класні керівники щодня стикаються з наслідками війни, що впливають на емоційний стан учнів: тривожність, апатія, агресія або, навпаки, цілковите замикання в собі. Особливо гостро ці виклики постають у роботі з підлітками з неповних сімей, де за різних обставин батьки або один з батьків не мають змоги приділити достатньо часу дитині, залишаючи її наодинці з гаджетами та власними переживаннями. Паралельно із цим, освітній процес, що відбувається онлайн (періодично або на постійній основі) лише поглиблює відчуття ізоляції в учнів.

Перед методичним об'єднанням класних керівників (далі – МО) постали наступні питання: як за таких умов не лише втримати, а й підвищити якість виховання та навчання? Як об'єднати в дієву команду класних керівників різного віку та досвіду, адже рівень психологічної витримки у всіх різний? Для вирішення цих питань було сформовано мету, що полягає у створенні системи,

де емоційна компетентність педагога стане ресурсом для формування життєстійкості учня, перетворивши клас на творчий осередок, де можна бути в безпеці, незважаючи на зовнішні обставини. Відправною точкою в реалізації цієї стратегії став фокус на емоційний інтелект — саме він має бути тим фундаментом, на якому має будуватись модель взаємодії вчителя та учня.

В основу представленої педагогічної стратегії покладено концепцію емоційного інтелекту Д. Гоулмана, зокрема її ключові компоненти: саморегуляцію, емпатію та розвиток соціальних навичок. У контексті хронічного стресу, спричиненого війною, втратами та розлукою, особливої ваги набуває теорія ПТСР і психологічної травми. Вона безапеляційно вказує на першочергову необхідність формування «безпечного середовища» як базової умови для психічного здоров'я дитини [1].

Пріоритетними у виховному процесі стають такі поняття:

- «емоційна грамотність» — здатність усвідомлено ідентифікувати власний стан;

- «емоційна регуляція» — опанування технік самодопомоги (через творчу рефлексію чи дихальні вправи);

- «резильєнтність» — плекання внутрішньої здатності відновлюватися після важких потрясінь.

Зв'язок між емоційним станом та освітнім результатом є прямим і безумовним: ефективне виховання неможливе без урахування емоційного фону підлітка. Академічна успішність не може бути вимогою до учня, чий внутрішній ресурси виснажені стресом; натомість саме стабілізація емоцій стає передумовою для повернення пізнавальної активності.

Перехід від теоретичних засад до практичного впровадження зумовив створення цілісної дворівневої системи роботи (рис. 1), де першочергова увага приділяється психологічному ресурсу як педагога, так і учня. Трансформація традиційних засідань методичного об'єднання у формат супервізійних груп дозволила відійти від формальних звітів на користь технік емоційного відновлення та «заземлення». Такий підхід забезпечує професійну стабільність: досвідчені фахівці отримують інструменти для профілактики вигорання, а молоді спеціалісти — необхідну підтримку та витримку в кризових ситуаціях.

Ця внутрішня стійкість колективу стає фундаментом для другого етапу - безпосередньої роботи з учнями. Інтеграція елементів емоційного інтелекту у виховний процес реалізується через запровадження щотижневих «емоційних п'ятихвилинок» та функціонування творчих майстерень. У такому середовищі підлітки отримують легітимний простір для самовираження, де через мистецькі практики та рефлексію вони вчаться трансформувати внутрішню напругу в конструктивний досвід, поступово відновлюючи свій пізнавальний та творчий потенціал.

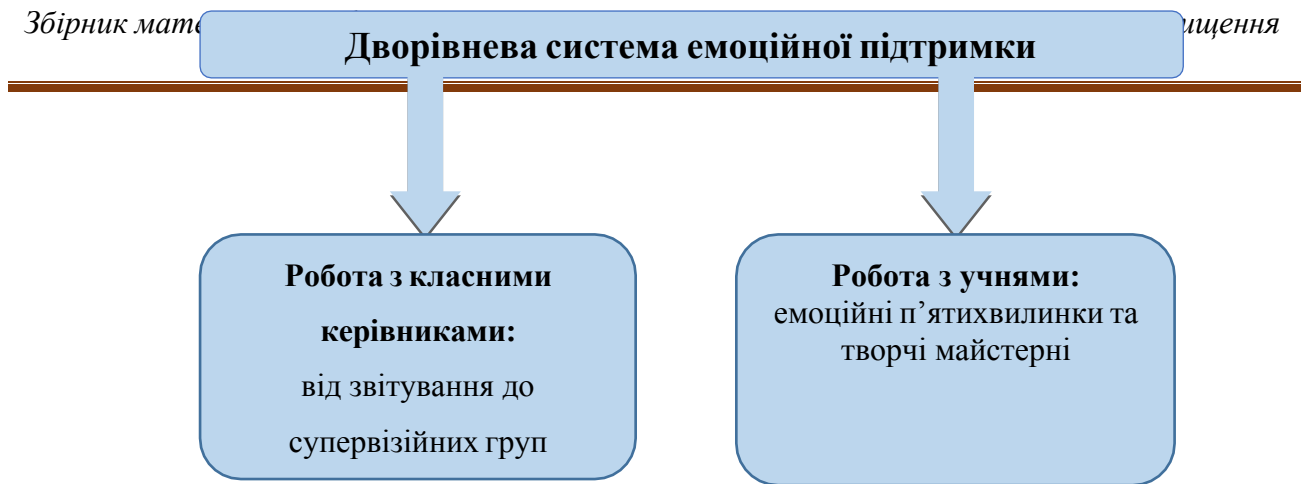

Рисунок 1. Дворівнева система емоційної підтримки

Ефективність запропонованої дворівневої моделі найяскравіше виявляється у розв'язанні конкретних кризових ситуацій, де емоційний інтелект стає єдиним містком до внутрішнього світу підлітка. Нижче наведемо кілька кейсів, що демонструють роботу системи в умовах гострого дефіциту безпеки та емоційної «заморозки» учня.

Кейс 1. «Повернення голосу»: стратегія емоційної присутності

У центрі уваги опинився учень 9-го класу (умовно - Максим), чия життєва ситуація є типовою для воєнного часу: батько - на фронті, мати - у вимушеній трудовій еміграції, а сам підліток перебуває під опікою бабусі. Протягом тривалого часу спостерігалася виражена апатія, емоційне відсторонення та повна відсутність контакту як під час онлайн-навчання, так і в приватному листуванні. Стан хлопця характеризувався як захисна реакція на хронічний стрес - «емоційна тиша» стала його способом виживання.

Етап 1: стабілізація педагога. Першим кроком стала робота з класним керівником у межах супервізійної групи методичного об'єднання. Молодий спеціаліст відчувала гостре професійне роздратування та провину через неспроможність «достукатися» до учня. Під час обговорення фокус було зміщено з «вимоги результату» на концепцію «безпечної присутності». Педагог прийняла право дитини на мовчання, усвідомивши його не як супротив, а як маніфестацію болю.

Етап 2: інструментарій емоційного інтелекту в дії. Наступним кроком стала зміна комунікативної стратегії. Прямі запитання були замінені на невербальні знаки підтримки: лаконічні записки на парті («Рада тебе бачити», «Ти важливий») створювали відчуття прийняття без тиску. Під час арт-терапевтичної вправи «Кольорова метафора» в межах творчої майстерні Максима було запропоновано просто обрати колір паперу, що відповідає його стану. Вибір сірого аркуша був прийнятий вчителем без жодних оціночних суджень, лише з пропозицією скористатися фарбами за власним бажанням.

Етап 3: результат та рефлексія. Трансформація відбувалася поступово. Через два тижні учень почав відновлювати зоровий контакт, а кульмінацією стало його самостійне рішення — без слів зафарбувати сірий аркуш жовтим кольором під час наступної зустрічі. Важливо, що такий підхід вчителя став прикладом для однокласників: діти припинили тиснути на Максима, демонструючи емпатію та соціальну чутливість.

Досвід підтверджує: у роботі з травмованим підлітком емпатійне прийняття та відсутність тиску діють ефективніше за пряму психологічну інтервенцію. Водночас висновок на майбутнє вказує на необхідність ширшого залучення родинного кола (зокрема бабусі) до розуміння природи емоційної замкненості як захисного механізму, а не прояву девіантної поведінки.

Успіх кейсу «Повернення голосу» підтверджує: коли вчитель володіє інструментами емоційного інтелекту, він здатний трансформувати «заморожений» біль дитини у ресурс для відновлення. Однак цей процес неможливий, якщо сам педагог перебуває у стані психологічного виснаження. Якщо перший випадок ілюстрував роботу з учнем, то наступний кейс демонструє зворотний бік системи — необхідність підтримки досвідчених фахівців, чий багаторічний досвід зіткнувся з безпрецедентними викликами війни.

Кейс 2. «Ресурсний капітал»: подолання професійного вигорання через емоційний інтелект

Об'єктом аналізу стала ситуація педагога з 30-річним стажем - фахівця з високим рівнем методичної підготовки, яка в умовах воєнного стану відчула гостру кризу ефективності. Звичні шаблони роботи перестали давати результат у взаємодії з учнями 7-го класу, чії «емоційні гойдалки» викликали у вчителя роздратування та відчуття професійного безсилля. Виник ефект «емоційного дзеркала»: розгубленість педагога провокувала некерованість або байдужість у дитячому колективі.

Етап 1: Діагностика та легітимізація стану. Вирішення проблеми розпочалося на рівні методичного об'єднання з проведення анонімного моніторингу «Мій ресурс». Результати підтвердили гіпотезу: більшість досвідчених колег потерпають від фізичного та ментального виснаження. Першим кроком до змін стало визнання права вчителя на втому та зміна вектору діяльності МО з контролюючого на підтримуючий.

Етап 2: Синергія досвіду та інновацій. Стратегія допомоги базувалася на принципі «доповнення, а не ламання» існуючої системи. В межах горизонтального навчання молоді колеги презентували цифрові інструменти (Mentimeter, Google Forms) для оперативного отримання зворотного зв'язку про емоційний стан класу. Це дозволило вчителю візуалізувати емоційне поле колективу, не витрачаючи зайвих ресурсів на тривалі з'ясування причин конфліктів.

Етап 3: Практики саморегуляції як спільний ритуал. Ключовим інструментом стало впровадження спільної саморегуляції. Вчителька розпочала практикувати разом із дітьми дихальну техніку «Квадрат» перед початком кожної виховної години. Цей простий ритуал став точкою входу в робочий стан для всього класу: синхронізація дихання заспокоювала нервову систему як педагога, так і підлітків.

Результат та рефлексія. Короткостроковим результатом стало зниження рівня тривожності в класі та відновлення авторитету керівника. Діти, побачивши у вчителю «живу людину», яка так само шукає спокою, охоче долучилися до вправ, що значно згуртувало колектив.

Головний висновок цього кейсу полягає в тому, що педагогічний досвід без внутрішньої енергії втрачає свою дієвість. Важливо створювати умови для системного «перезавантаження» вчителів, адже їхня саморегуляція є першоосновою безпеки в класі. Ретроспективний аналіз показує, що запровадження таких підтримуючих практик на рівні всього закладу мало б відбутися превентивно, не чекаючи критичних проявів вигорання.

Завершальним етапом у викладенні практичного досвіду є опис конкретного методичного інструментарію, який інтегрує теорію емоційного інтелекту безпосередньо в освітній процес. Якщо попередні кейси ілюстрували стратегічні підходи до стабілізації вчителя та учня, то наведений нижче фрагмент заняття демонструє, як емоційна грамотність стає живою тканиною виховної години.

Кейс 3. Творча майстерня як простір емоційної стійкості: модель заняття «Мій внутрішній супергерой»

Логічним продовженням роботи з формування життєстійкості у 8-му класі стало проведення тематичної творчої майстерні. Основна мета заняття полягала не лише у зміцненні позитивної самооцінки підлітків, а й у розвитку здатності ідентифікувати власні ресурси самопідтримки в кризових ситуаціях.

Етап 1. Алгоритм емоційного занурення. Заняття розпочинається з етапу «емоційного входу», де замість традиційного переклику використовується техніка ідентифікації станів через тілесні асоціації. Учням пропонується обрати один із трьох об'єктів — м'який кубик, колючий їжачок або важкий камінець, — що найбільш влучно резонує з їхнім самовідчуттям «тут і зараз». Такий прийом дозволяє легітимізувати будь-яку емоцію: від «захисної колючості» до «тягаря втоми», не вимагаючи від дитини негайного публічного пояснення причин свого стану.

Етап 2. Арт-терапевтичний конструктор: пошук внутрішніх опор. Центральною частиною заняття є створення «Особистого герба», що базується на техніці пошуку внутрішніх та зовнішніх опор. Структура герба фокусує увагу підлітка на трьох життєво важливих векторах:

1. Персональна суперсила (ідентифікація власних компетенцій);
2. Територія захисту (місця або стани, що дарують відчуття безпеки);

3. Коло союзників (соціальний капітал та джерела підтримки).

Під час творчого процесу педагог м'яко спрямовує рефлексію, пропонуючи учням прислухатися до почуттів, що виникають при візуалізації захисту: чи є це спокій, чи, можливо, легкий смуток за втраченим? Важливим елементом емпатійної взаємодії є право учня на зміну формату — від малювання до вербалізації (написання слів), що мінімізує опір та страх «неправильного» виконання завдання.

Етап 3. Рефлексія: перетворення образу на дієвий ресурс. Кульмінацією заняття стає діалогічна вправа на перевірку життєздатності створених образів. Педагог пропонує уявити ситуацію тривоги та визначити, що з намальованого є «невагомим багажем», який підліток може взяти з собою в укриття. Це перетворює абстрактний малюнок на реальний психологічний інструмент - знання, спогад або віру, які залишаються з людиною попри зовнішні обставини.

Аналіз результатів таких занять свідчить про позитивну динаміку: якщо на старті більшість підлітків асоціюють себе з «важким каменем» або «їжачком», то на етапі завершальної рефлексії переважають відчуття «тепла» та «заземленості». Досвід проведення подібних майстерень вказує на потребу збільшення часу для творчої експресії, оскільки в умовах війни потреба підлітків у безпечному самовираженні є значно вищою за стандартні часові межі уроку.

Підсумовуючи представлений практичний досвід, можна сформулювати цілісне бачення того, як емоційний інтелект трансформує освітній простір у кризових умовах. Аналіз трьох векторів роботи — підтримки вразливого учня, стабілізації виснаженого педагога та впровадження групових технік саморегуляції — дозволяє зробити наступні висновки:

➤ **Емоційна стійкість як ланцюгова реакція.** Кейси наочно демонструють, що життєстійкість підлітка починається з ресурсного стану вчителя. Тільки стабільний дорослий, який володіє навичками саморегуляції (як у випадку з досвідченим педагогом у другому кейсі), здатний стати «безпечним контейнером» для тривоги та болю дитини. Емоційний інтелект викладача — це не додаткове навантаження, а базовий інструмент професійного виживання та ефективності.

➤ **Відмова від тиску на користь «безпечної присутності».** Досвід роботи з підлітками, що перебувають у стані емоційної «заморозки» (кейс Максима), доводить: у часи війни класичні методи педагогічного впливу та вимоги академічних результатів мають поступитися місцем емпатії. Визнання права дитини на мовчання, сум або апатію стає найкоротшим шляхом до відновлення контакту та повернення пізнавальної мотивації.

➤ **Творчість як інструмент трансформації стресу.** Використання арт-терапевтичних технік та метафоричних образів (кейс із «гербом» та іграшками-асоціаціями) дозволяє підліткам показати наявно свій внутрішній

стан без ризику бути засудженими. Перетворення абстрактного страху на конкретний образ (камінь, колючий їжак) і подальший пошук «невагомих ресурсів» допомагає дітям відчувати контроль над власним життям навіть тоді, коли зовнішні обставини є непередбачуваними.

➤ **Системність замість епізодичності.** Головний урок представленої практики полягає в тому, що розвиток ЕІ не може бути разовою акцією. Це має бути жива, щоденна тканина взаємодії: від «емоційних п'ятихвилинок» на уроках до супервізійних груп для вчителів. Саме така системність перетворює звичайний клас на творчий осередок безпеки, де кожен учасник освітнього процесу отримує шанс не просто вистояти, а й вийти з випробувань із новим досвідом внутрішньої сили.

Загальний висновок. Річний цикл апробації описаної системи емоційної підтримки дозволив зафіксувати якісні трансформації в освітньому середовищі. Статистичні дані та живі свідчення учасників процесу підтверджують: фокус на емоційний інтелект є не просто гуманітарним трендом, а стратегічною необхідністю в умовах війни.

Спостереження за учнівським колективом виявило суттєве зниження рівня конфліктності, особливо в класах, де ранкові кола та практики саморегуляції стали щоденною нормою. Найбільш показовим є досвід підлітків із неповних сімей (близько 15% паралелі): вони почали частіше ініціювати довірливі розмови з класними керівниками, виходячи за межі суто навчальних питань. Слова однієї з учениць 9-го класу — «Після цих занять хочеться жити далі» — стають найкращим індикатором ефективності обраного шляху.

Не менш важливими є результати внутрішнього моніторингу серед педагогів. 80% класних керівників відзначили зростання професійної впевненості. Молоді спеціалісти подолали бар'єр страху перед «важкими» діалогами, а досвідчені вчителі констатували приплив енергії завдяки впровадженню креативних форм роботи. Як наслідок, попри постійний стрес, вдалося зберегти позитивну навчальну динаміку: зняття емоційної напруги безпосередньо сприяло покращенню концентрації уваги учнів.

Досвід діяльності методичного об'єднання класних керівників ліцею «ПРІОРИТЕТ» дозволяє стверджувати, що емоційний інтелект — це фундамент безпеки освітнього процесу в кризові часи. Виснажений педагог не здатний плекати життєстійкість учня, тому турбота про ментальний стан вчителя має бути пріоритетом адміністрації.

На основі апробованого підходу сформовано перелік дієвих орієнтирів класним керівникам до використання:

1. **Принцип «кисневої маски»:** розпочинайте стабілізацію з себе. Проста дихальна вправа перед входом у клас — це не розкіш, а запорука професійної витримки.

2. Творчість як універсальна мова: використовуйте арт-техніки як основний інструмент реабілітації. Малюнок, музика чи ліплення дозволяють дитині безпечно «виговорити» свій біль без слів.

3. Колективний ресурс: створіть у межах закладу відкритий «банк ресурсних вправ», де кожен педагог зможе знайти підтримку та перевірені інструменти колег.

Спираючись на викладений вище досвід реалізації кейсів та аналізуючи сучасну динаміку змін в суспільстві, вбачаємо необхідність розширення кордонів нашої діяльності щодо емоційного інтелекту. Наступним кроком має стати системна робота з батьками, як офлайн, так і онлайн, задля формування ритуалів підтримки та збереження емоційного зв'язку всебічно у трикутнику взаємозв'язів «класний керівник – учень – батьки».

Список використаних джерел:

1. Гоулман Д. Емоційний інтелект: пер. з англ. С. Ступницької. Харків, BookChef, 2018. 512 с.
2. Савченко О. На допомогу вчителю в умовах війни: методичний посібник. Київ: УІРО, 2023. 125 с.
3. Романчук О. Психологічна допомога під час війни. Львів: Свічадо, 2022. 204 с.

Додаткові матеріали (опціонально):

- Фото з уроків: «Емоційний вхід» (коло з іграшками), «Герби учнів» (з підписами дозволу батьків).
- QR-код на відео фрагмент дихальної вправи «Квадрат» (виконують учні 8 класу).
- Шаблон «Герб» для друку.

УРУМ Галина Дмитрівна

ЦИФРОВІ ПЛАТФОРМИ ТА ЗАСОБИ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ВИКЛАДАННІ МАТЕМАТИЧНОГО АНАЛІЗУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Сучасна парадигма вищої математичної освіти вимагає радикального переосмислення класичних методів передачі знань, особливо в контексті таких фундаментальних навчальних дисциплін, як математичний аналіз. Процеси візуалізації та впровадження конструктивного підходу виступають не просто допоміжними інструментами, а основоположними елементами когнітивної діяльності студента, що дозволяють трансформувати абстрактні теоретичні формули у наочні ментальні моделі. Це особливо актуально в умовах активної цифрової трансформації освіти, переходу закладів вищої освіти до

педагогічних спеціальностей: управлінський, освітній та соціально-гуманітарний виміри	
Самойлов Олександр Олександрович, Чудовська Вікторія Анатоліївна Формування інклюзивного менеджменту в сучасному бізнес-середовищі	56
Самойлова Ірина Іванівна, Бобровнік Тетяна Степанівна Вплив цифрових технологій на сучасне просторове планування	58
Собченко Дмитро Анатолійович Формування інклюзивної компетентності майбутнього лікаря в умовах закладу вищої медичної освіти	60
Сотніков Дмитро Анатолійович, Сотнікова Ірина Миколаївна Оцінка адаптивних систем управління інноваційною діяльністю будівельних підприємств	63
Стахов Арсеній Юрійович Цифровізація та трансформація освітнього процесу у підготовці здобувачів вищої освіти за напрямом морського транспорту	65
Сичук Ольга Олександрівна Формування антикризових компетентностей майбутніх менеджерів освіти засобами моделювання управлінських ситуацій	70
Тіщенко Вадим Сергійович Особливості організації самостійної роботи студентів при вивченні загальноінженерних освітніх компонент	73
Торган Світлана Петрівна Емоційний каркас: роль емоційного інтелекту класного керівника у формуванні резильєнтності підлітків під час війни	75
Урум Галина Дмитрівна Цифрові платформи та засоби візуалізації як інструменти трансформації освітнього процесу у викладанні математичного аналізу в закладах вищої освіти	82